

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“

вносити: в Австрії:

на цілий рік	24 K
на пів року	12 K
на чверть року	6 K
на місяць	2 K

За границю:

на цілий рік: зі щоденною висилкою 7 доларів або 14 рублів; з висилкою двічі в тиждень 6 доларів або 12 рублів; з висилкою що суботи 5 доларів або 10 руб. Поодинокі числа по 10 сотиків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько-суспільний дневник.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і ра русна“. — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5 год. по полудні. — Редакція, адміністрація і експедиція „Руслана“ при ул. Хмельовського ч. 15, II. поверх. Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попередню засторогу.

Рекламації лише неопечатані є вільні від порта. — Оповістки звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Сесія галицького сойму.

(Δ) В четвер, 11-го січня с. р., збирає ся галицький сойм. Як довго потриває сесія, се буде зависиме не тільки від програми парламентарної і делегаційної сесії, але передовсім від того, як уложать ся польско-руські взаємини в справі виборчої реформи соймової, котра висунула ся тут на передове місце поміж усіма краєвими справами.

Відомі вже загальні предовгі переговори між представниками польського і руского народу і правительством осередним і краєвим, у Відні і у Львові, довели до певного напруження і роздратованя по обидвох боках, а до того огню безнастанно доливають ще із свого боку оливи і дневникарі і всяка політична дрібнота, що своїм ревунством бажала би вибитися в гору і стати великими людьми таким дешевим способом. З одного і з другого боку сі крайні живля намагають ся між обома таборами викопати широку непроходиму пропасть, щоби сі два табори не зішлись, і не порозуміли ся, хоч они вже так зближались і до себе, що можна тут приложити памятник вислів покійного вже чеського провідника і міністра д-ра Кайцля про пацеровотонку стіну, яка ділить німецький і чеський табір.

Однак по обидвох боках, як сказано, є живля, котрих єствовавє зависиме від безнастанного заколоту, на піддержуваню вічного невдоволення, бо тільки в таких обставинах они можуть бути великими людьми, міродатними політиками і проводирами, коли після переведеного порозуміння згубили ся непомітно посеред сеї численної, сірої дрібноти, з

якої они намагають ся вибити ся таким дешевим способом на передових керманчів.

Погрози голошені проти жінок і дітей, висувана страшна мара пожежі, що мала би перемістити край наш в купу попелу, найшли вже відгомін у всепольскім і подоляцкім дневникарстві, де знов подібні загорільці радіб поміж обома таборами народними здвинути хінський мур і не допустити до ніякого зближення, а не то вже порозуміння. Однак можна сподівати ся, що в однім і в другім народнім таборі найдуть ся мужі, котрі глянуть на справу з ширшого овиду, котрі не дадуть ся збити з пантелику такими страховищами, а звернуть бачність на справдешну грозу, яка налягає наш край в сій хвилі, грозу, котра може нанести необчислимі шкоди не тільки Русинам, але й Полякам, їх народному і культурному розвитку і поступови. Великі і важкі справи входять тут у гру, щоби так легкодушно можна взяти на себе одвічальність за недовершенє виборчої реформи і можна сподівати ся, що політичний розум провідників з обох боків доведе до успішної і справдешної полагоди сего питання, від котрого зависима також діяльність сойму.

А справдешної діяльності, щільної роботи домагають ся від сойму різні многоважні справи, між котрими знов висуває ся на передове місце справа про поліпшенє бітуну народного учительства, котра кладе ті грубі, тривкі підвалини під просвітний і культурний поступ, а тим самим і господарський розвиток і добробит краю. Нехай же сі тисячі учителів і учительок, що не раз о голоді і холоді з великою саможертвою трудять ся над просвітною „найменшого брата“, не будуть приневолені ще довше ждати

і сподівати ся на обіцювані їм надії, але вже тепер дїждуть ся давно вижиданої ліпшої долі.

З таки ми сподіваннями споглядають на соймову сесію всі, що бажать добра краєви і обом народам.

3 делегаційної сесії

(X) В останніх днях грудня м. р. відбула ся коротка сесія делегацій для ухвалення бюджетової провізирії.

Однак значіне сеї сесії з огляду на сучасні події в заграничній політиці вийшло поза рами вступної сесії.

Міністер заграничних справ гр. Еренталя говорив яко дипломат і в короткій промові подав погляд на деякі питання міжнародної політики, а поясненя керманчя австро-угорської заграничної політики були доказом її тривкості і сталості, якою она визначалась в цілій Європі. Ціхує отже напу заграничну політику послідовне змаганє до удержаня європейського мира, отже не глядить широкого розмаху у виконаню великої політики, але колиб такої політики вимагав інтерес Австро-угорської монархії, як се заносило ся підчас придуки Босни й Герцоговини, тоді міродатні чинники не завагалиб ся се виконати.

Коли такий случай міг би послідувати, вказала на се промова міністра війни Авфенберга, котрий в широкій програмовій річі виказав потребу розвитку оружної сили.

З виводів міністра війни слідувало, що в сій хвилі нема потреби до такої тактики в нашій заграничній політиці, однак можуть в найближшій часі настати такі хвилі, де така рішуча політика стане неминучою konieczністю, бо могутча і сильна Австрія вимагає того, щоби в давній хвилі могла виступити сильна оружна армія.

Вправді соціал-демократи безнастанно ремствують на воєнного мольоха, однак порівнанє австро-угорської оружної сили і видатків на се з іншими державами стають доказом, що наша монархія остає на тім полі далеко поза європейськими державами.

А тимчасом історія поучує, що тільки такі держави могли забезпечити спокійний і успішний розвиток культури свого населеня, котрі завжди були готові на всякі можливості.

Окрім справ заграничної політики розведено в короткій делегаційній сесії також широкую розправу про внутрішньо-політичні відносини. Понуку до сего дав знов др. Крамарж, котрий подібно, як недавно в посольській палаті, виступив із своїми москвофільськими поглядами.

Як там дав єму рішучу відправу віце-маршалок др. Стоцкый і виказав безосновність і баламутність єго виводів, так в делегації обидва наші делегати, директор Цеглинський і Василько розправили ся рішучо з сим чеським москвофілом, оборонцем галицьких москвичів, пособлюваних гр. Бобрінським.

Сі промови були знаменитою відправою нарікань д-ра Крамаржа на мнїмі переслідування галицьких москвичів австрійськими властями, а особливо тутешнім краєвим прави-

Історичний розвиток імені і національна окремішність українсько-русого народу.

(Екскурси „Рідної історії“ для висших клас середніх шкіл).

Подав

др. Богдан Барвіньський.

(Конець).

II.

Мимо спорідненя з сусідними словянськими племенами є українсько-руський нарід окремішним народом, бо своїми тілесними і духовними прикметами відріжняє ся різко і від Поляків та Словаків, а навіть від найближше споріднених Великорусів і Білорусів.

Передусім українсько-руська мова є мовою зовсім самостійною та має велике число власних говорів. І хоч на великорускій, білорускій, польській і словацкій пограничю зближає ся она до тамошніх мов очевидно під їх впливом, то однак українсько-руські говори звязані з собою в одну цілість спільними прикметами

(які помітні вже в старих місцевих письмених пам'ятниках XI.—XII. ст.) так, що не можна українсько-руської мови вважати ані нарічем польської мови, ані нарічем одної „рускої“ мови (то є східно-словянської мови, з якої мала она вийти попри великоруску і білоруску мову). Літературною мовою українсько-русого народу не може бути т. зв. „общерусска“ (за гальноруска) мова, якою деякі великорускі учені вважають великоруску мову, бо не є она ніякою „общерусскою“ мовою, а таким самим нарічем сеї одної „рускої“ мови (то є східно-словянської, яка в дійсності нікогда не єстувала), як і українсько-руська та білоруска мова.

Хоч Українці-Русини, Великоруси й Білоруси вийшли з одної східно-словянської галузі, хоч історичне ім'я українсько-русого народу, що було зразу єго виключною власністю, перейшло дорогою неправної спадщини і на дві другі групи племен східно-словянської галузі, то однак всі ті три групи становлять три зовсім відмінні і самостійні народності. Вже внутр власної природи зарисовували ся виразно відмінні сих поодиноких груп, які опісля підпали ріжним посторон-

ним фізичним, економічним, культурним і етнографічним впливам. У витвореню українсько-руської народності мало велике значіне вічне сусідство з турецькими ордами; великоруска народність витворила ся на фінській області, білоруска в зносінах з литовськими племенами. Кожда з тих груп підлягала іншим культурним впливам, історія вела кожду з них іншим шляхом, віддаляючи їх що раз більше від себе. Ріжницї зарисували ся ярко головним між обома більшими групами, між українсько-руською а великорускою, яким судило ся відіграти визначну роль в історії східної Європи зразу з культурним і політичним першеством українсько-руської, опісля великорускої народності. Хоч історична доля зводила не раз обі сі народності разом, то мимо сего їх історичне жите розвивало ся зовсім самостійно і окремішно. На пр. державне жите великоруского народу розвинуло ся вправді на політичних і культурних традиціях давньої Рускої держави, витвореної українсько-руським народом, однак сі традиції занесені з полудня на чужий ґрунт, під північно-східне похмурє небо, розвинували ся там зовсім инакше. Народна окре-

мішність і самосвідомість Українців-Русинів, Великорусів і Білорусів проявляє ся мимовільно вже навіть в народних прозвищах: „хохла“, „литвина“ і „кацапа“ *).

Мимо спільного імені Русь є проте три окремішні і самостійні рускі народності.

Українсько-руський нарід відріжняє ся різко від своїх найближших сусідів не лише мовою, але й зверхнім виглядом і будовою тіла. Українці Русини визначають ся значно висшим ростом, чим Білоруси і Великоруси, а також більшою кількістю темно-волосих, темнооких і темно-скірих в порівнаню з Білорусами й Великорусами, а ще більше в порівнаню з Білорусами й Великорусами, а ще більше в порів-

*) „Хохлами“ кличуть Великоруси насмішливо Українців-Русинів з огляду на звичай в XVII. ст., підголювати волосє і лишати єго лише на верху голови; „кацапами“ зовуть Українці-Русини Великорусів (слово неясне, мабуть з турецького „casap“—різник); назва Білорусів „литвин“ походять від в. кв. Литовського в єго границях з XVII.—XVIII. ст.

В. Адамський Дивани. — Портієри. — Фіранки. — Стори. — Bonne femme. — Матерії мебльові.

Львів, Готель Жоржа

Ціни знижені

ВЕЛИКА ВИПРОДАЖА

з причини зміни локалю.

ЮЛІАН ДОМБРОВСКИЙ

МАГАЗИН ЗОЛОТНИЙ ГОДИННИКАРСКО-ЮВІДЕРСКИЙ.
у Львові, ул. Гетманська ч. 4.

від 15. січня 1912 ул. Академічна 3 побіч Гіпотечного Банку напроти Готелю Жоржа.

Великий вибір заручинних перстенів, шлюбних обручків, шпильок і букетових перстінців.

тельством, про що „Новое Время“ і інші російські днівники розповідають своїм читачам-нечувани і невидані річі.

Тим то подаємо сі промови наших делегатів на основі стенографічних записок, бо вони розвіяли сей туман, яким наші домородні відступники народні намагаються з підмогою своїх оборонців покривати звої змагання.

Парламентарні і делегційні промови руских послів.

Річ делегата Гр. Цоглиньского, на засіданню австр. делегації з 29. студня 1911. (Після стенографічного протокола).

Висока делегаціє! Дуже прошу простити, що я говорю му коротенько і доторкну тільки головної річі, бо я і недужий і голос мій не видержить довго. Я хочу доторкнути лише деяких точок, що як раз тепер найбільше печуть.

Від якогось часу зняли проти Австрії люту ворожнечу в російських часописах, навіть у пів-урядових, як в „Новім Времени“, „Кієвлянині“, „Біржевих Ведомостях“, „Московських Ведомостях“, „Голосі Маскви“, „Руском Інваліді“, а крім того також і в московських днівниках, що вже виходять і в Галичині, іменню в „Пікарпатській Русі“ і „Галичанині“. Закидують там Австрії, що загорнула в своє посідане часті колишньої мнямо російської області, колишнє королівство Володимирі; дальше роблять Австрії закид, що не питаючи Росії о згоду, перевела прилку Босні і Герцеговини; відтак підносять проти Австрії заміт, мов би то она заняла вороже становище супроти Росії в питанню про Дарданелі, а в останній часі, що Австрія — мовляв — пособляє українському питанню або, як они висказують ся, підпомагає за много український рух в Галичині, і то в тій цілі, аби скріплені Українці могли сполучати ся зі своїми братами в полудневі Росії та виконати удар проти російської держави. Годить ся конче при тім замітити, що чим менша є часопись, чим дрібніший круг її читачів, тим злобніший спосіб її писання, так що прямиром із видаваних в Галичині днівників „Галичанін“ проголосив вже давно війну проти Австрії!

В сю ворожнечу змішав ся і вельми поважаний пан товариш Крамарж та долив своїм розговором з дописцем „Нового Времени“ ще більше оливи до огня.

Головною гадкою его виводів, як єї оповістили „Narodni Listy“, було менше більше ось те: Росія повинна беречи ся проти українського руху в Галичині, який підпирали до ся впливові віденські круги і австрійське правительство. Я не вірю, каже п. тов. др. Крамарж дальше, у війну Австрії з Росією ізза балканських країв, навпаки можлива є війна о Галичину, бо тут паляхотить небезпечний протиросійський огонь, якого полумінє сягає і в полудневу Росію і викликає в російській народі сильне заворушення. Я чу-

дую ся, каже дальше др. Крамарж, як Росія байдужна на ту небезпеку. (Дел. др. Крамарж: Як те сейчас заперечив в „Neue freie Presse“!).

Поважаний п. товаришу! Для ваших політичних висказів уважаю „Narodni Listy“ важнішим і більше міродатним жерелом, ніж „Neue freie Presse“.

Але так байдужною не була Росія ніколи супроти відродін українського народа, які тут називає др. Кр. українським рухом. Відродін українського народа припадають саме на час відродін чесого народа, а сі послідні совпадають знову з відродинами національної ідеї в цілій Європі.

Всіх визначних письменників, учених і артистів, що трудили ся над відродинами українського народа, від початку XIX. віка аж по нинішній день переслідувано жорстоко і напастовано і чимало з них коротало свої літє на заслано в Сибірі та в Кіргізах степах. Ба і сам український народ в Росії переслідують люто і гноблять по нинішній день і лишають его питомої української школи та питомої народної Церкви. По церквах на Україні відправляє не духовенство, що родилося на Україні, а спроваджують туди духовників з далекої півночі, аби зі своїми вірними говорили тільки по московски. Чей загально звисна заборона української мови, а властиво її переслідуванє в слові й писемі від 1876 аж до 1906. р., сей драконський акт, який доволі напаянтяно перед цілим світом. Отже так дуже байдужною не була Росія супроти сего українського руху ніколи, навпаки робила всякі можливі заходи, аби українські змагання переринити.

Але може сказав би хто, що Росія поступала слушно, здержуючи насильно сей рух. На се замічу, що сей рух не був зовсім політичний і полягав тільки на плеканню української мови, письменства і штуки. Політичні змагання були сій чисто культурній праці зовсім чужі і я кажу тут зовсім отверто, що в цілій багатій українській літературі годі найти політичної гадки, що готовилаб відпад від Росії.

І Росія знає добре сей український рух і уладила ся також одвітно до того. Сей рух став для Росії доперва тоді страшним, як в Галичині розмальовано подібну мару, до чого як раз виводи п. др. Кр. приспорили багато материлу.

Розговор з д-ром Кром, а властиво оповіщенє сего розговора доставило всім російським часописам нового предмету і до нині обговорюють его часописи і подають свої коментарі. Розмальовує ся там мару, мовби то віденські круги чи там австрійське правительство оснувало в Галичині Піємонт, та винувало его всякими духовними і материяльними засобами, мовби то сей Піємонт доставляв кадри для будучої війни з Росією, мовби то сей Піємонт був заравом призначений на понаду для населєня України, чим малоб ся знадужувати Українців полудневої Росії, аби сполучили ся зі своїми одоудумцями в Галичині та в даній хвилі двинули ся проти Росії.

Про сей Піємонт, про який говорив др. Кр., позволю собі докинути ще кілька слів.

Коли др. Кр. вже забирає ся говорити про якийсь галицько-український Піємонт, що мав би навіть грозити Росії небезпекою, то булоб чей для него вказаним приглянути ся наперед близьше сему Піємонтові. Тому запрошую п. Кр., аби прецінь раз відвідав Галичину і оглянув сей для Росії навіть небезпечний Піємонт, а я сего певний, що як він побачить ту культурну нужду, той господарський занепад в Галичині, ту тяженьку погубну боротьбу о ествованє, о кусник хліба серед простолюдя, то представить ся ему сей Піємонт в цілком иншій світлі, та що опісля, як стріне опять якого дописця котрогось російського днівника, скаже ему бодай на ухо: „отже, братіку, я бачив сей український Піємонт в Галичині, такий страшний і небезпечний для Росії він не єсть“.

Але при сій нагоді міг би др. Кр. ще дещо й навчити ся. Коли він буде колись в Галичині, то прошу его висісти в яким небудь селі і стати говорити з людьми по московски, бож він володіє сею мовою. Розказують, що там живе так много москвичів, або як висловив ся др. Кр. „Altrussen“, а певно чудувалиб ся люди, коли би побачили — так сказатиб — порядного чоловіка, що говорить до них по московски. Певно ті люди сказалиб на те: се справді не аби який милий чоловік, але на жаль говорить до нас мовою, якої зовсім не розуміємо. Але не тільки д-ра Кр. стрітять таке розчарованє, бо на тій точці розчарувала ся також і Росія сама.

(Конець буде).

3 Лемківщини.

(Схизматичні агітації на Лемківщині).

Надходять Святя Рождественські,*) в часі яких пересилають собі люди всілякі дарунки. Проте не подивуємось, що і Лемківська Русь удостоїла ся дарунку, і то з далекого світа, а за моря. А дарунком сим то: „Народная История Руси“, написана відомим нам галицьким чоловіком І. Я. Луцьком, а видана тоже знаним уже автором брошури: „Попики радикалы“, Ів. Борухом.

Нещасливий то чоловік, той Іер. Луцьк, і пожалована гідний. За гроші, отримав від редакції „Посланика“ пише він навіть красні і популярні: „Житя Святых“, в котрих, між иньшим, містить красну науку про св. католицьку Церков, про св. Петра, яко верховного настоятеля, та его наслідників, папів римських. Але о рускій Церкві, на стор. 478, говорить так:

„Русь приняла св. віру з найчистішого ж-рела, коли то була еще одна св. Церков, одно стадо і одєн пастир“.

*) Ся допись наспіла вже після зложєня різдвяного числа і тому аж сегодєня можемо її подати. — Ред.

коли видимий голові тої Церкви, папі римському підчиняли ся всі патріярхи і узнавали его власть над собою“.

Згадуючи-ж про св. Володимира В., пише так само, а ще й додає (стор. 346.): „Правда ся мусить остати правдою і перечити їй, не можна“.

Так писав Іер. Я. Луцьк 1907. р.

А дивіть, добрі люди, тую св. правду він сам в рік пізнійше заперечує. Якто? А но знов за гроші, то за російські рублі!

Бо от що читаємо в наведеній висше книжці „Народная История Руси“, стор. 26; Згадуючи іменню о прийнятю християнства за Володимира В. так пише: „Діяло ся имено вь томъ часѣ, коли римскіи папы а за ними латиняне отлучились отъ святой, апостольской, соборной, православной церкви. Папы, то єсть епископы Рима, забыли на науку Христа Спасителя и на смиреніе, они хотѣли пановати надъ цѣлымъ свѣтомъ. Они пренебрегали Евангеліємъ и апостольскимъ ученіємъ а так не рѣшеніями Вселенскихъ Соборовъ. Папы римскіи стали голосити, что они єсть видимою головою Христовой Церкви и стали присвоєвати собѣ власть, має котору только Христосъ Спаситель.“

„Восточная же Церковь православная учила, что глава Церкви — то самъ Христосъ. Православная Церковь не могла признати, грѣхамъ подпадающаго чловѣка, римского епископа, папу, главою Церкви. Патріярхи православной церкви, полныи любви и лагодности, напоминали латинянь, чтобы повернули до православного Христоваго ученія. Но гордыи латиняне не думали о покаяніи и ддятого отступили отъ святой, апостольской соборной Церкви. И так востокъ осталь православнымъ — а западъ то єсть латиняне — прибрали собѣ названіе „католицкій“, т. є: соборный. Названье то имъ совѣмъ не належится, бо каеолическо соборною, правдивою, Христовою єсть только наша православная церковь. Ихъ такъ звана римская, латинская, папешская Церковь єсть усюхлою галузью, что оторвала ся отъ пня животворномъ православной церкви; она єсть еретическа“.

На стор. 252: „А вѣрованье вь непогрѣшимость папы — чужь то не прямо поганство?“ Згадуючи о унії за Терлецкого і Потія, в Бересті 1596 р. так пише: „Потомъ оба іуды приняли отъ Рима еретическое учение о происхожденіи св. Духа отъ Отца і Сына, дальше признали верховную власть папежа (замѣняли главу св. Церкви, Иисуса Христа, за черевитого Игаліяна, папежа) приняли науку о отпустахъ и все другое, чужое св. Православію“. На стор. 169: „Памятати намъ однакъ треба что: Унія заведена остала зрадою, насиліємъ противъ воли русского народа. Унія єсть отступленіємъ отъ единоспасительной православной“.

наню з Поляками. Крім сего в Українців-Русинів зовсім инша будова і форма голови, инший склад лица, инша довгота кінчин тіла, чим н. пр. у Поляків та Великорусів.

Українсько-руський нарід має свої окремі прикмети в порівнянню з найближшими сусідами і що до особистої вдачі і у відносинах родинних та суспільних, в побуті й культурі материяльній і духовій.

Коли Великорус є типом флегматика, малочулого на околинні вражєня а Поляк чистим типом сангвініка, великої чутливости, сполученої з рівночасною реакцією, то Українець-Русин є типом меланхоліка дуже чутливого до вражєнь, тільки реакція прокидає ся у него після довгого часу по роздражненню. Великорус є більше практичний в життю і мають нахил до материялізму, а се видко вже й по великоруських народних піснях: бо хоч ім не можна відмовити поетичности, то однак великоруска народна поезія служить виключно практичним цілям з вельми малою участю природи. Протівно, в українсько-руських народних піснях відграє головну роль фантазія, а участь природи в них незвичайно велика: українсько-

руська народна поезія не розлучає ся з природою. Також і в щоденнім життю видко, як Великорус мало любить природу, а як велике замилуванє до неї має Українець-Русин.

Ріжниця між Великорусами і Українцями Русинами проявляє ся й в родиннім життю: великорускі семі не ділять ся, а живуть всі разом на одній землі; у Українців-Русинів семі дроблять ся і ділять ся, бо дорослі сини покидають сейчас дім батька і засновують власні гавдіства.

Великоруси привязують ся більше в релігії до зверхних обрядів, Українці-Русини більше до духа релігії, чим до єї форми. Крім сего у Великорусів замітна нетерпимість чужих вір; Українці-Русини не знають релігійної нетерпимости: они виступають проти чужої віри лише тоді, як хтось поневіряє їх власну віру.

І в суспільнім життю бачимо незвичайні ріжницї між Українцями-Русинами і їх найближшими сусідами. Великорус охочі слухати тільки авторитету і слухати его безумовно, з поневоленєм особистої волі. Великорусий нарід піддавав ся волі свого володаря, зрікав ся зовсім своєї особистої волі, а московські князі, оперті на такий покірний

силі народу, дійшли до великої самовлади і намагали ся загорнути й усі українсько-руські землі та знищити їх самостійність і окремішність, що справді в значній часті їм повело ся. Головною прикметою Великорусів в суспільнім життю є проте: по неволюванє. Зате в Українців Русинів бачимо вічне змаганє до громадської рівноправности; що проявило ся сильно особливо в козацькій раді і в життю на Запорозжю, де всі члени мали повну волю і рівноправність, всі були однакові й рівні.

Коли порівняти Поляків з Українцями-Русинами, то бачимо, що Поляки нарід глибоко-аристократичний, але его аристократія вельми демократична: шляхта силкує ся порівняти ся в своїм стані, она не допускала, щоби між нею хтось мав більше права, чим другий. Українці-Русини нарід наскрізь демократичний, але его демократія дуже аристократична: в народу рівного правами і становищем виходять спавілі особи, а народна верства, виділивши їх, прямує знов проковтнути їх. Українсько-руський нарід складаючи свою громаду на основах найновішої рівности, не спроміг ся удержати рівности і зміцнити єї так, щоби не виступали з громади такі люди, що примували стати разом з правом переваги із

властиво над народом (як н. пр. козацка старшина).

Вкінці сильні ріжницї бачимо й в материяльній і духовій культурі зарівно в Українців-Русинів, як у Великорусів та Поляків. Се бачимо передусім в будівництві, бо хоч ні одєн з тих народів не має власного будівництва, переробив кожний з них переняті форми відповідно народному характерові. Ріжницї бачимо й в малярстві церковнім і світським та в орнаментіці. Так само наука й література тих народів відріжляє ся і змістом і заходами. Великорус мають найбільше замилуванє до природних і технічних наук, Поляки до філософії й історії, Українці-Русини до наук гуманітарних як: право, історія культури, література, політична економія.

Все те свідчить про окремішність українсько-руського народу від иньших сусідних народностей та про его права на власний самостійний національний і культурний розвиток.

в'їри, которую принялъ св. Владимиръ. Кто держится унїи, тотъ есть еретикъ. Унїяти зовутъ себе также православными католиками. Но то не правда. Они есть отступниками отъ православной в'їры".

О св. Йосафаті так знов пише на стор. 179: "Изъ того монастыря (св. Тройці в Вильні) вийшовъ самый злѣйшій врагъ православной в'їры Іосафатъ Кунцевичъ, гонѣвшій унїатскій епископъ Полоцка и Витебска. Та сама "побожность", которая католикамъ приказовала палати въ мѣдьяныхъ быкахъ живыхъ людей, проявляла ся въ немъ, но стократъ горше. Кровопійчій тотъ папешъ такъ — мучилъ, вязнилъ православныхъ священниковъ, народъ, — приказовалъ изъ гробовъ выкидати кости тѣхъ, которіи померли въ благочестію" — і. т. д.

На кінціж для приєднання нашихъ селян пише, стор. 342 і 343: "Русская земля стремится до наибольшего блаженства всѣхъ ея жителей. Именно крестинское сословіе убеждено въ Россіи лучше всѣхъ другихъ. Податки и налоги есть такъ малы, что имъ живется хорошо. И среди той жизни миллионы хлѣбопашцевъ благословляютъ Господа Бога за то, что "Богъ милостивъ, а царь добрый".

Потішає ся словами Наполеона: "Прійдесть часъ, когда козацкая нагайка (котру Лупикъ убагородиоує дальше на: русская правда, русское право, русская сила — таки на "нагайку" зїхав!) повелѣвати будетъ всей Европѣ". Проте кличе Лупикъ, наконецъ: "Да живеть святая православная Русь — Да живеть Русскій Царь й царствующій Домъ, Богомъ даный, блюститель русской силы и чести".

Таку то книжку з під пера добре всімъ знаного і давно оцїненого автора присилає Лемко з Америки для ширеня баламутства, до помочи тукравимъ агітаторамъ схизматикамъ.

"Имѣйя уши слышати, да слышатъ!"
Матїєва 4. І. 1912.

о. М. Д.

Просимо домагати ся "Руслана" по всѣхъ реставраціяхъ, каварняхъ, торговляхъ і приєднувати намъ новихъ передоплатниківъ въ кругахъ своїхъ знакомихъ.

Політичний огляд.

Заграниця.

На чоло всѣхъ справ в міжнародлїмъ положено висуває ся китайская ворохобня. Президентъ тимчасового республіканського правительства др. Сунятсен видав до всѣхъ заприязненъ державъ манифестъ, в котрїмъ обжаловує правліє манджурской династіи, признає важність всѣхъ договорівъ що до позичокъ, а такожъ инші договори, заключені манджурскою династією передъ проголошенемъ республики, за те не признає ніякихъ договорівъ, що вийшли в салу по проголошеню республіканського правительства. Манифестъ обезпечує горожанамъ охорону майна і життя; заповідає переведенє ріжнихъ реформъ в области цивільного і карного закона, реформу гірничого закона, адміністративної, скарбовости, знесенє обмежень в торговлї, опіку над рільництвомъ. Сї з Манджурівъ, що збережуть миръ і признає республики, будуть рівноправнені і обезпечені.

До "Daily Mail" пишуть з Нанкінгу, що відбув ся тамъ торжественний візд першого президента китайской республики д-ра Сунятсена. Торжество мало свѣтлий перебігъ, новогочначальника величезної держави ескортувало 10.000 жовнїрівъ. О 11. год. в ночи обняв президентъ урядованє і зложивъ присягу на вірність конституціи, при чімъ згадавъ про деєтронїзацію манджурской династіи, а опісля оглосивъ прокламацію нового правительства до китайского населеня, запевняючу автономію всімъ провинціямъ держави.

Тимчасомъ рївнобіжно з розвиткомъ подїїв в китайскихъ столицахъ, коїсь ся чмале лихив в Монголії. До Петербурга наспіли вістки, по якимъ за приміромъ Східної Монголії, що відірвала ся відъ Китаю, видвигаючи свого найвишого духовника Хутху на одинокого законного володаря, такожъ західна і полуднева Монголія нинї-завтра порве свої звязи ізъ китайскою державою. В Кобдо засяє на пре-

стої по всїй імовірности місцевий хутхута Сайговтічан, бувшій дорадникъ тибетанского Далай-Лами; в Улюсутаю буде правити, здає ся, князь Ченшипака.

Дехто здогадує ся, що подїї в Монголії приготавлиють терен для російской експанзіи. Лондонскіи дневники, беручи овладу Монголії Россією якъ річъ певну, заявляють, що з того користати буде Японія в Манджурії і Печилї, а Німеччина рівнож не остане позаду. Словомъ, заносять ся на конецъ самостійности Китаю.

Між тимъ в Пекінї потеряли зовсімъ голови; навіть Юаншїкай безрадный.

Італійско-турецка війна тягне ся і тягнеть ся буде ще, Богъ знає, якъ довго. Посередництво державъ не придало ся на нічо; ні одна, ні друга сторона не думає поступитись ні пядї ізъ своїхъ претензій.

Телеграфічні агенції нотують більшій бїй з ночи дня 5. с. м. Арабско-турецкіи війська йшли приступомъ підъ кріпость Айназара, але безуспішно, наслідкомъ сильнои палби італійской артилерії. Турки мають мати 180 вбитихъ і 80 раненихъ. Втрати Італійцівъ невідомі. На поли бою полишили Італійці 15 трупівъ середъ нихъ капітана з 31. п. п.

В Персії заводять російське військо криваво лад і миръ. Вже стято голови 15 визначнимъ Персамъ. По улицяхъ і головнихъ площахъ Тегерану проїжджають сильні козацкіи патрулі. Деякимъ визначнимъ Персамъ, якъ отъ Саторханови та Багірханови, якимъ доказано, що брали участь у протиросійскихъ демонстраціяхъ, сконфісковано майно.

Просимо відновити передплату.

НОВИНКИ.

— **Календаръ**. В четвер: руско-кат.: 14.000 дїтїй убі; римо-кат.: Гігїнія. — В п'ятицю: руско-кат.: Анізїя муч.; римо-кат.: Гонорати.

— **В справі виборчої реформи**. Оновді відбула ся конференція д-ра Костя Левицкого з мїністромъ-предсїдникомъ гр. Штіркомъ в справі соймової виборчої реформи і скликаня сойму. Міністеръ-предсїдникъ гр. Штіркъ повідомивъ д-ра К. Левицкого про рішенє скликаня сойму, постановленє на конференції з намісникомъ, кр. маршалкомъ та міністрами Залескимъ і Длугосомъ. За скликанємъ сойму промовляла головню ся обставина, що підчасъ сесії можуть порозуміти ся сторонняцтва. Вкінці гр. Штіркъ заявивъ д-рови К. Левицкому що в найближшихъ дняхъ зустрїє ся він на конференції з нам. д-ромъ Божиньскимъ.

На тїй конференції намісникъ навязуючи до справи скликаня сойму на найближшій четвер, зазначивъ, що зі своєї сторони зробить всьо, щоби довести до порозуміння в справі виборчої реформи. Нинїшній станъ справи не є такий, щоби зневолювавъ ймати ся остаточности, нема такожъ причини нащити мости за собою. Намісникъ висловивъ надїю, що приїде до порозуміння. Др. К. Левицкий відповівъ, що самъ не може дати рішучої відповіді, але що скличе на вторникъ (дня 9. с. м.) укр. соймовий клубъ, який заявить ся що до подїїв в підкомітеті виборчої реформи і що до скликаня соймової сесії.

— **Вхід до соймового будинку**. На домаганє послівъ і для вигоди сторін і депутатів, зголошуючихъ ся до послівъ видав п. маршалокъ кравчий на часъ треваня соймової сесії слїдуючі зарядженя: Головна (середня) брама соймової палати служить до входу лише для послівъ на соймъ і до ради державної а крімъ сего для тихъ дневникарівъ, що мають право вступу, видані соймовою канцелярією. Для депутатів і приватнихъ осіб, зголошуючихъ ся до послівъ, уряджено в партерї в салї ч. 17. о крешу жалюдно, до котрої веде вхід черезъ першу браму (бічну) відъ улиці Маршалковської; установлена в ждальні на сю цілї служба повідомляти ме послівъ о прибутку депутатів або сторінъ интересованихъ і просити ме послівъ на розмову до ждальні, в виду чо-го вступу до сходовой клітки є дозволений безумовно лишень посламъ соймовимъ, до Ради державної і дневникарямъ, що мають карти вступу. Карти вступу до ложъ і на галерію видавати ме ся, о скільки запасъ вистанє, в дни засїданя від години 9. до 10½ і рано в партерї в салї ч. 17.

— **Вістїи з України**. В недїлю відбуло ся по-

св'яченє школи ім. С. Грушевского на Курїнівцї в Київї. В будинку містять ся теперъ 4 класи початкової школи, а біля будинку є дїтський садъ. — Київскій судъ затвердивъ завіщанє пок. А. Н. Терещенка, якимъ вінъ записавъ все своє майно, вартости 14 мїліонівъ карбованцівъ, своєї женї, синові і двомъ дочкамъ. На добродїївї ціли небіщикъ нічого не записавъ. — Сими днями надіслано до обєднаного комітету будови пам'ятника Т. Шевченкови в Київї два проєкти пам'ятника. Здає ся, що автори проєктівъ думали, що конкурсъ на проєктъ пам'ятника кінчить ся з 1911 рокомъ, а вінъ кінчить ся з 1912 рокомъ.

— **Зима**. З нашими Рїздвяними св'ятами загостила до насъ зима в повній величї. Вночі з недїлі на понедїлокъ снїгъ застеливъ землю грубою верстовою, а північний вітеръ принїс таку студїнь, що тепломіръ показувавъ в понедїлокъ — 16 степ. морозу. Віторокъ було вже теплїше, але повисше — 6 степ. тепломіръ не підїє ся. Разомъ зі снїгомъ зачали ся перерви руху на локальнихъ залїзницяхъ. Межи Потуторами і Тернополемъ здержано рухъ поїздівъ дня 9. с. м. на одну добу, поки не усунує снїгу, наметеного на шляхъ. Того самого дня станувъ рухъ поїздівъ на шляху Тернопіль-Збараж на кілька днівъ. А що й нинї силє ся снїгъ якъ з мїшка, то можна надїятись більше такихъ перервъ руху.

— **Бойкот української мови**. Київскіи дневники доносять, що "їстинно-русскіи" звернули ся до начальниківъ війсковихъ відділівъ в Київї, з "просьбою" заборонити войкамъ співати хоромъ українскіи пісні.

З місцевихъ складівъ книжокъ земства видофано всї книжки, печатанї українською мовою. Се стало ся такожъ заходомъ "їстинно-русскихъ" кругівъ.

— **На "Дімъ сиріт" в Станїславові**. На книжочку вкладкову ч. 81. "Власної Помочи" в Станїславові зложили дальше отсї Добродїї: о. Йос. Трильовскій, парохъ з Будилова 87 с, о. Ілля Клявак 4 К і кличе о. Нестора Кисїлевского з Городенки, катех. і о. Матїя Чернишка, катех. з Чорткова; Текля Клявак 2 К і кличе п. Марию Кисїлевську, жену о. Нестора Кисїлевского і п. Наталію Котлярчукъ з Городенки; п. Теодоръ Чубатий 1 К і кличе п. Якова Жибчина з Городенки, і о. Зиновія Кисїлевского з Станїславава; Дарія Клявак 50 сот. і кличе Зофіюку і Ірвинцю Гевківну з Ясенєва пільного; Людою Клявак 50 с, і кличе Мартусю Кисїлевську, доньку о. Нестора і Костуся, сина о. Котлярчука з Городенки; о. Ілля Клявакъ складку в церкві Ясенєвї пільній 6 К 40 с; о. Іванъ Палагіцкий з Чорнокоонецъ малихъ 10 К; о. деканъ Стеф. Макогонський з Поточисъ 10 К, Марія Паращукъ з Київщини-Бельведера коло Станїславава, служниця, умираючи жертвувала на руки Мартина Якубіча 49 К 50 с; о. Іванъ Палагіцкий з відправленого акафисту 5 К, Урядъ парох. в Паушівцї від парохіян в Базарї 10 К, о. деканъ І. Рудницький з Торского з акафисту 20 К; о. І. Брикович з Кривенького 10 К, о. Іванъ Адамъ з Рокитна, поч. Бруховичі 3 К. (Д. 6.).

— **3 Букоини**. "Історичне Товариство" в Чернівцяхъ уладжує сего року третій "курсъ висшїи народної освѣти ім. проф. д-ра Ст. Смалъ-Стоцкого". На курсї будуть учити раховдї: всесвѣтної і української історії, географії, природописнихъ наукъ, гігієни, письменства, господарства, співу, гімнастики, пожарництва і ин., що селянство в нинїшнихъ часахъ потребує знати.

— **Биятика в "Народній Гостинницї"**. Саме на Св'ятий Вечеръ стала ся каварня "Народної Гостинницї" видовищемъ брутальної бїйки Академики Марїян і Іванъ Коцки, стреленні брати вбитого Адама, напали на бувшого адмїністратора "Народного Слова" Н-она і на деякихъ видїйшихъ людей і лаючись не соріше перекупокъ, почали биятику.

Не входимо в се, по чїйї сторонї була слухність і чи ся слухність вимагала ажъ кулачнихъ аргументівъ, та годї повздурятись відъ напятивання такого рода поступкованя на Св'ятий Вечеръ, в хвилю — радости мира і любови, а вкїпци відъ замїтки, що щоразъ частїйше стає ся каварня "Народної Гостинницї" справдішною "коршмою", де в такий брутальний спосібъ вирінує ся особистіи чїи партійніи порахунки і відстрашує ся публіку відъ навіщуваня сєї одинокої рускої того рода інституції.

— **Про російского "хама"**. "Гражданинъ" стверджує незвісне досї, вельми відемне явище: незвичайну скількість людей на всїхъ ступняхъ суспільної драбини, котрихъ годї инакше

затитуловати, якъ хамомъ: "Російскій хам!" Хтожъ его не знає, хто не зустрїчавъ ся з ріжними відмінами сего типу? В ґрунтї річи до слова хамъ навіть не треба додавати слова "російскій", бо иншого хама, крімъ російского, на цілій земній кулі нема. Є се найцікавіша сторона квестії. Протягомъ мого житя я бувавъ в Німеччинї, Франції, Англії, Іспанїї, Голяндїї, Бельгїї, Швайцарїї, Туреччинї, та ніколи в своїхъ зносинахъ з людьми не зустрїчавъ хама. Цїкаве і те, що слова хамъ не почує ся навіть за границею в відношеню до чоловіка; можна почути слова драбуга, нікчемний, лотр, підлий, та ніколи ніхто не почує про чоловіка: "се хам!" А в Россїї се слово повторяє ся по тисячъ разівъ тому, що лише в Россїї є ціла категорія людей, про якихъ говорять: "се — хам" і кождий з насъ має в пам'ятї цілу колекцію людей, котримъ иншої назви, якъ хамъ, дати не можна! — Обурило ся на сї виводи "Гражданина" "Новое Время" і заявляє, що "ясновельможного хама" гіршого ґатунку, якъ сей, що писавъ в "Гражданинї", нема.

— **Державний російскій грїш в "под'яреної" Галичинї**. Русифікованє Галичини коштує Россію величезні суми. В минулому році видано загаломъ 2½ мїліона рублівъ на "галицко-русское дїло". Самі вибори до парламенту пожерли близько мїліонъ рублівъ. Видаване одної русифікоўської ґазетки в 15 тисячахъ примірникахъ і в величезнімъ форматї затижало на бюджетї сумою поперхъ 50.000 рублівъ. Ще в минулому році системізовано дуже добре платні посади двохъ постїйнихъ агітаторівъ, що беззастаново мають розїзджати по всімъ закутинамъ Галичини для поширеня російської національно-державної ідеї.

В сїмъ році — якъ впевняють русофіли — переломови, грошева форса ще зможе ся. Ходять головню о творенє новихъ осередківъ православія для російскихъ православнихъ емісарівъ батюшокъ, якихъ зявить ся в Галичинї на весні більша скількість. — Годить ся зазначити, що після звітівъ, мішенихъ в "Прикарпатскій Руси" розсїдає ся найбільше по цілій Галичинї звисний экс-професоръ Гецевъ.

— **Замахъ в цілї грабежи**. На возного торговельного і промислового Банку, Кляйна в Берлінї, нападъ урядникъ того банку Фріге, щоби заграбити у Кляйна 40.000 марокъ, котрі вінъ мавъ перенести з депозитової каси до каси банку. Фріге всївъ з Кляйномъ до самоїзда, котримъ мали разомъ поїхати з каси депозитової до головної каси банку. По дорозї, коли самоїздъ бувъ в повній руху, закинувъ Фріге Кляйнови на ший стрічокъ і намагавъ ся его удушити. На голосъ ратунку, шоферъ дорозумівъ ся, о що ходить і поїхавъ чимъ скорше на поліцію. Тамъ напасника арештовано; переслуханий Фріге признавъ ся, що хотївъ Кляйна удушити і ограбити его з грошай, котрі Кляйнъ вїзъ до банку.

— **Контроль надъ кінематографіями**. Приписи про уділюванє концесій на кінематографічні театри будуть усунені, а се в цілї збільшеня безпеки і з оглядомъ на моральність. В сїй справі буде небакомъ скликана анкета.

— **Шкільництво на Угорщинї**. Після урядовихъ списівъ з 1910. року є на Угорщинї (безъ Хорватїї) 16.455 народнихъ шкіл. В 78 проц. викладною мовою є в цілости або в більшости предметівъ мадерська мова, 14 проц. шкіл є чисто румунських, 4 проц. німецьких. Майже 30 проц. учителівъ не має учительскихъ кваліфікацій. Неграмотнихъ поперхъ 24 року житя на 4.062.678 осібъ встує 1.218.621 або 30 проц., з чоґо є Румунівъ 591, Русинівъ 533, Сербівъ 46, Хорватівъ 288, Словаківъ 277, Мадярівъ 202, Німцівъ 135. Треба тямити, що всї Жиди признають ся тамъ за Мадярівъ.

— **Переписка Адміністрації**. Впр. о. М. Ч. в Тор. Дякуємо. 10 К почислено до 31. мая 1912. — ВПр. о. П. Б. в Сул. За 1911. р. прийде намъ ще 4 К. — ВПов. Ан. Ал. в Пер. На 1912 рікъ заплачено вже 15 К. Дякуємо. — Publik-Bibliotek в Харковї. Зволїте подати свою гочну адресу. — ВПов. В. Шт. в Кал. Заплачено по конецъ мая 1912.

— **Жертви**. До нашої Адміністрації приславъ ВПр. о. Іванъ Лесакъ з Воли Кобляньської: для тов-а ремісн. "Зоря" у Львові 6 К а для Р. Т. П. (на буреу ім. Митроп. гр. А. Шептицького) 10 К.

Оповіді.

— **Ізъ Ст. Самбора**. Загальні збори старосамбірської Філії "Просвїти" відбудуть ся дня 12. сїчня 1912. р. о годіві 12. в полудне в салї "Просвїти" в Ст. Самборі з такимъ давнимъ

порядком: 1) Звіт уступаючого відділу. 2) Вибір нового відділу. 3) Внески членів.

Речинець до св. рукополагання визначений у Львові на день 15. січня, т. є. понеділок, в котрім то дні кандидати стану духовного желяючи сю св. Тайну прийняти, мають явити ся в Митроп. Консисторії.

За карту увільняючи Р. Т. П. прислали **дальше отсі Вп. Доброді** (в коронах): О. Іван Михайлів 1, Стефан і Іванна Яновичі, Тарно-бжег 5, Ізид. Леось в Грабі 1, М. Гордицький, Нове село 2, В. Крупа, Любачів 2, Кипр. Жуковський, Унів 3, Адр. Домбчевський, Яри-чів нов. 3, о. Гр. Мороз, Борина 1, Мих. Пеліпчак, Вошанці 1, о. С. Кульчицький, Вошанці 1, Іванна Мелешкевич Золочів 4, А. Кішакевич, Жовква 2, К. Брилинська, Писко-ровичі 1, о. Ів. Караванович, Миколаїв 2, Д. Бор-дун, Викотин 2, о. Галькевич, Рафинці 4, П. Песьцьоровський, Львів 4, А. Підляска, Гла-дишів 2, Н. Івановський, Мотраки 2, П. Бачин-ський, Глинка 1, о. Ів. Біляк, Стінна 2, Р. Гі-жовський, Косів 2, А. Бородайко, Бережани 1, Ів. Яворський, Бучач 2, др. П. Войтович, Суд-Вишня 3, о. Е. Шухевич, Підберезці 2, Л. Дзу-бак, Одерберг 1, Е. Онішкевич, Отинія 1, М. Мош, Ременів 1, Й. Сахрин, Львів 1, о. Н. Те-сович, Щарець 1, Я. Вітошинський, Львів 2, о. А. Гвоздецький, Поршова 2, В. і І. Голубо-вичі, Карлів 1, М. Павлушевичева, Верхня 1, М. Леґеда, Капустинці 1, М. Яценів, Львів 2, Т. Заячківський, Львів 1, Л. Яськович, Ляцке 1, Е. Стефанович, Львів 1, К. Волянський, Львів 2, І. і М. Яворські, Львів 1, Л. Порубальський, Кімполонг 1, В. Бартош, Львів 3, І. Коссар, Стоянів 1, Л. Редкевич, Перемишль 4, С. Ле-вицький, Станіславів 2, Т. Казновська, Глубічок 1, о. К. Казновський, Глубічок 1, о. Британ, Яворів 1, о. Лев Волянський, Воля 2, о. Осип Мицак, Дубівці 5, о. М. Клодацький, Пуця-тинці 2. (Дальше буде).

Олександр Барвіньський.

Додаток до „Споминів з мого життя“.

Листи П. Куліша, писані до мене.

IV.

8/20 червця 1869. Відень.

Шановний Добродію!

Спасибі Вам за мої листи, що прислали міні копію з них. Не буду вже так широко до Вас писати, щоб не накидати Вам лишньої праці.

У Лукашевичовому збірнику великої ваги річ — дума про Кішку Самійла (стр. 15), та колиж вона велика, а в Вас и так мі-ся мало. Ще гарна дума на стор. 64: „Не-вільницький плач“.

Опіріч того, що напечатано у 1-му и 2-му ч. Правди про укр. словесність, я написа-ного ще не маю. А те печатане до Шевченка. От же могли б Ви його скоротати и напеча-тати після народніх творів, так щоб мій „на-кидок“ був першим переднім словом, а „нарис історії словесности Русько-Української“ дру-гим переднім словом, чи взодинами в печатній творі української словесности. Пороблено в друкарні помилки, то посилаю Вам с поправ-ками. Псалтир не буде так хутко напечатаний, бо транзакції з Лондонським Библичним То-варством зупинили наш захід коло сього ді-ла. Напечатайте ті псалми, що були в Пра-вді 1868—1869 року, коли рукописних не можна помістити в читанку.

Що пришлете до поправки, то поправлю, тільки пишть такі речі per fracta pagina.

Вибіркам с пролога до Гайдамак дайте таку назву: „До . . .“ (я забув, як того пана звати, кому Шевченко присвятив Гайда-мак). А що Ви виберете, то все буде гаразд. Шевченка я під рукою не маю. Коли можна що викинути с похвали тому панові, то ви-киньте, бо се була людина ледача, и сам Шевченко жалкував опісля, що такий неспі-дливий був тоді в людях.

Про всю Галицьку словесність я скажу, що вона ще не вбилась у колодочки, вилу-пившись під крилом словесности української; тим про неї нам треба мовчати. Колись у Меті дав був я раду, написавши про Сала-мона Щасного, як їй зняти ся на ноги, та не бачу, щоб у Вас у Галичині добре штудиро-вано пісні, думи, перекази etc. Хведькович де що с початку написав гарненько, поки дер-жавсь народній музи, а Шевченкова муза, так як чужа жінка, збила його с панталюк. Дов-буш — не знать що: ні Богу свічка, ні чор-ту кочерга. Прозації його оповідання є гарні,

Нехай би він узяв собі за взір Аґербаха та малював те, що бачив, простою мовою. Ко-лиж біда, що він не має науки такої, як Аґербах!

Коли Ви кореспондуєте з Данилом Мла-кою, то спатайте, чи одержав він мій лист, а коли одержав, то чом не відписує на моє пи-тання?

Треба міні знати, по яких городах є по-рядні печатні (з верховими значками над го-лосними літерами), яка де ціна за аркуш друку с папіром середнього сорту за 1000 примірників, и які по тих городах є люди, щоб коректували cop amote, gratis, и залюб-кі взяли ся уся справу міні певнити. Є в ме-не думка разом де-що печатати у двох, чи в трьх місцях. Напечатавши, мусять такі при-хильники до рідного слова книжкї в себе держати куди треба розсилати и всі рахунки в книгу порядно записувати, а міні певного речінця справоздання давати. Між иншим ді-лом, перепечатали б ми дешевенько україн-ських писателів, повикидавши з них солому а зоставивши саме зерно. Се було б великою замогою Галицькій Русї до управи в літе-ратурну мову Українську.

Бувайте здорові и Господеві милі, а до мене прихильні.

П. Куліш.

Між коломийками є дуже гарні пісеньки. Посилаю про случаи, де-котрі виписані.

(Тут додав Куліш 4 коломийки із збір-ника Щасного Соломона).

1. Ой дівчино, дівчинонько! такась ми ми-ленька.
2. Ой гадав я, милий брате, що то скрипка грає.
3. А вже ж я ся не дивую, чому мила красна.
4. Лети, лети сивий коню, бо вже вечорів.

Чом Ваші Галицькі поети не мають та-кого чистого смаку в слові и в почутті речі? Думаю тому, що мало хто з них добре знав таких поетів, як Шиллер, Гете, Милчевіч Пушкин, Байрон, Данте, а всі зависти на Шевченкові, та и шевченкового ґрунту — на-родній Української словесности — добре не штудирують. Пригадайте собі, як Дант спо-минає про Віргілієву мову, як він зустрів ся в великими писателями Грецькими на тім сві-ті, як Байрон говорить про Гомера и про ин-ших високих геніїв, як Пушкин шанує в своїх, єдинних у Росії віршах кожного висо-кого таланта, якої великої свідомости в чу-жих словесностях були Шиллер и Гете! До-ки Ваши писателі вертїтимуться у узенькому очерті, доти не захоплять своїми крильми сві-жого вітру понад землею. Науки, науки треба Галичанам, а перш усього — рідної етноґра-фії и історії. Тим то я налагаю на те, щоб у Вашій читанці як найменше було полови, и як найбільш живого и животворного слова. О с н о в а наша грішила проти сього принципу, а тепер її редактор Білозерський пересвід-чив ся, що треба було мене слухати.

— Поправки печатних похибок. В ч. 6. під фейлетоном „На вефлєвських полях має бути „з анґлійського переклав“, зам. з іта-лійського.

В докінченю III листу Куліша, має бути: передмова Ластівки альманаха (зам. альмаха).

и як той же Бруховицький (зам. той не), бючи їх при жакуваню (зам. паку-ваню).

Тітки Насті (зам. Тіпоки Насті), не маю снаги, бо втомлюсь (зам. встромлююсь).

Телеграми

з дня 10. січня.

Відень. (ТКБ). Лісар відобрав вчера в Шенбруні присягу від нового намісника Мо-рави.

Рим. Веї кардинали и пралати звернули одержані від султана ордери и відзнаки.

Бигород. (ТКБ). Домовина з тілом кн. Ал. Караджорджевича и його жінки Персиди привезено сюди вчера, а нинї перевезе ся єї до Тополі. Дня 11. с. м. відбуде ся торже-ственне зложенє сеї домовини в новопобудо-ванім саркофагові в присутности короля, чле-нів королівського двора, двірських достойників и війська.

При закупні товарів просимо покликувати ся на наш дневник.

Надіслане.

(За сю рубрику Редакция не відповідає).

Подяка для „Достави“.

З правдивою приємністю спішу донести що іконостас уже цілковито укінчений. Вчера відбуло ся бзгословленє. Люди дуже ним ті-путь ся, бо виглядає імпазантно. Робота у всіх деталях солідна, артистична и відповіда-юча духови нашого обряду. Цілість робить дуже добре и чаруюче вражінє, — ддятого виражає Вп. Дирекції так моїм як і моїх парохіян іменем глибоку та вповні заслужену подяку. Щастє Боже! до дальших трудів на вибравій дорозі, а наші церкви незадовго за-вдяки праці и старанням Вп. Дирекції будуть заосмотрені у артистичну и солідну утвар з відповідно не велику ціну.

Різьбар Ваш се правдивий свого рода артист, чоловік незвичайно солідний и чесний єго набутку для „Достави“ можна тільки як найсердечнішю погратулювати.

Руско кат. Уряд парохіальний в Озерянці дня 1. січня 1912. сьвящ. Петро Чумак, в. р. парок и декан.

Конкурс. В Рускім Інституті для дівчат в Перемишлі є вільна посада учительки музики на фортеп'яні. Першенство будуть мати ті, що викажуть ся свідцтвом покінченої школи музичної. Поданє одвітно удокументовані належить слати зараз до заряду Руского Інститута для дівчат в Пере-мишлі. Виділі.

Ц. К. НАДВОРНІ ДОСТАВЦІ

П. ЛЯДШТЕТТЕР і СИНІ

МІДНІ ТОВАРИ ЛЬВІВ ул. Академічна ч. 10.

З публічної ліцитації, походять нові меблі, продають ся по слідуючих цінах: Сецесійний креденс К 45, отомана К 26, шафи К 30, саль-ня К 190, ідальня К 140, столи К 9, уладже-ня каналерської кімнати К 120, плюшеві саль-ни К 90, магонізовані сальони К 180. Крім сего чимало образів, крісел, столів, шаф, кре-денсів, канап, столиків, занавіс и фіранок. — ДОРТЕУМ ул. Ліндоґо ч. 7 (бічна Коперника). По озвучені в провінційне листовне.

УВАГА! Наше підприємство купує и по-середничить в продажі меблів з приватних домів, з конкурсних и спадкових мас — при-ймає уся обставову до переходування.

Перша найбільша 25 покоїв багато заосмотрена

Першорядна ПИСАННЯ ШКОЛА на МАШИНИ

Жорберт Ерліх Львів, площа Смоляки 4.

Склад машин до писання і американських уладжень бюрових.

!!! Купуйте!!!

одобрений Радюю шкільною краввою и вида-ний накладом „Видавництва Чина св. Василя В.“ в Жовкві підручник

д-ра Богдана Барвіньського п. з. „Оповідання з рідної історії“.

Підручник обнимає 190 сторін тексту XXXVI сторін ілюстрацій (числом 53) на кре-довім папері и 2 мапки. В гарній полотноній оправі коштує всего 2 К 20 с.

Сей підручник є першим підруч-ником рідної історії для руских се-редніх шкіл і дав шкільній молодезі впер-ше повний образ нашої буваль-щини. Писаний так, що вадає ся не лише для учеників І. класу середніх шкіл, але при-недостачі иншого підручника й для уче-ників висших клас, для руских виділових шкіл, для семінарий и ліцеїв та до кваліфікаційних іспитів на народних и виділових учителів. Надає ся він до науки в дівочих та хло-пчячих бурсах и інститутах, а ізаа своєї приступности також для наших читалень, для селян и міщан. З хісною може повчити ся з него нашої історії и кожний осьвічений Русин, що не має часу розчитувати ся в обвмистих книжках.

У Львові набувати можна в „Книгарні Наук. Товариства ім Шевченка“, Ринок 10.

Позір! Важке для П. М. Учителів.

Основи перспективи з 95 рисунками до-лученими до тексту, апробовані буковинською ц. к. Радюю шкільн. краввою. Уложив Мих. Коць. Ціна брошур. 2 К 10 с, опр. 2 К 40 с.

Тогож автора появилась шойно з друку брошура п. з. „Новий напрям в науці рисунків“. Важні замітки про методу рисунків в школах и продає ся по ціні 30 с. — Обі книжки мож-дістати в Канцелярії Р. Т. П. Львів, Мокнац-кого 12; в книгарні ім. Шевченка Ринок ч. 10 а також у автора ул. Солодова ч. 1.

Асекуруйте своє майхо від огню

В „Дністрі“!

Кождий Русин повинен асекуровати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страти, бо достаток одиниці то добробит цілого народу.

дий Русин повинен асекуровати ся тіль-в рускім товаристві взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

Нема жадного иншого руского товариства асекураційного, тільки одян

„ДНІСТЕР“

„ДНІСТЕР“ рахує найдешевші оплати заобезпеченя селянських будинків.

„ДНІСТЕР“ звертає кождорічний чи-стий зиск своїм членам; на рік 1911 ви-носить зворот 10%.

„ДНІСТЕР“ одінює та виплачує шко-ди по огни скоро и ретельно, а до комісії запрошує все двох господарів на оціни-телів.

„ДНІСТЕР“ дає підмоги руским школам і бурсам, де виховують ся селянські діти. Люди асекуровані в „ДНІСТРІ“ можуть дістати позичку у всіх великих банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Дністер“.

Власні фонди „Дністра“ виносять з кінцем 1910 року 3,052,250 корон.

„ДНІСТЕР“ приймає обезпеченя на жите у всіх догідних комбінациях (на дожитє, посмертні капітали, посаги, пенсії).

В „ДНІСТРІ“ можна обезпечити від крадежи з вломом движимости всякого рода, а товариства кредитові готівку, цінні папери и векслі за дешевою опла-тою премії.

Адреса „Дністра“: Товариство взаїмних обезпечень „Дністер“ у Львові, у власнім домі ул. Руска ч. 20.

Др. Богдан Барвіньський:

Зїзд галицького князя Данила з угорским королем Белею IV. в Прешбурзі 1250 р. Істо-рично-критична аналіза. Львів 1901. 16^о ст 18. — Ціна 10 сот.

Жигимонт Кейстутович, великий князь Ли-товсько-руський. Історична моноґрафія. Жовква 1905 8^о ст. XIV+170. — Ціна 2 К.

Прешбурський зїзд в справі спадщини по Габенберґах. (Причинок до історії великого австрійського безкоролівя). Львів 1903. 8^о ст. 70. — Ціна 30 с.

Zygmunt Kiejstutowicz, książę starodub-ski. Львів 1906. 8^о ст. 28. — Ціна 50 с.

Історичні причинки. Розвідки, замітки и матеріали до історії України-Руси. І. Жовква 1908 мал. 8^о ст. 170. — Ціна 2 К.

Bogurodzicza dzewicza a історичні ви-сновки д-ра Щурата. (В інтересі історичної пра-вди). Львів 1906. мала 8^о ст. 41. — Ціна 20 с

Історичний розвій імени українсько-рус-кого народу. Львів 1909, мал. 8^о ст. 41. — Ці-на 40 с.

Історичні причинки и т. д. II. Львів 1909 мал. 8^о ст. X+94. — Ціна 1 К 50 с.

Дістати можн в книгарні Наук. Тов ім. Шевченка у Львові, Ринок 10.

РЕВУН

сатира Осипа Маковая з образками Струханчука

коштує в Книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові (Ринок 10) 1 К (з поштовою пере-силкою 1 К 20 с.).

Найприступніші офerti

Артистичка переплеття книжок

Львів, Ринок 10, дім тов-а „Просвіта“

приймає в переплет:

всякого рода наклади.

Книги торговельні и бюрові.

Книги церковні, Єванґелия.

Книги бібліотечні и т. п.

Сталим відборцям и брат-ствам церковним уділя

кредиту.

